

## POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący, sprawozdawca)  
SSN Marek Dobrowolski  
SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi J. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki  
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. I S [...],  
przed Sądem Okręgowym w L. w sprawie o sygn. II Cz [...] i przed Sądem  
Rejonowym w Ł. w sprawie o sygn. I C [...],  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw  
Publicznych w dniu 19 stycznia 2022 r.:

- 1. w zakresie, w jakim skarga dotyczy postępowania przed  
Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. I S [...], odrzuca  
skargę;**
- 2. w pozostałym zakresie stwierdza swą niewłaściwość  
i przekazuje skargę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].**

### UZASADNIENIE

J. J. (dalej również: skarżący) w piśmie z 27 września 2021 r. wniósł  
o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawach o sygn. I S [...] Sądu  
Apelacyjnego w [...], II Cz [...] Sądu Okręgowego w L. i I C [...] Sądu Rejonowego  
w Ł., o zasądzenie od Skarbu Państwa kwoty 20.000 zł oraz o zwolnienie  
od kosztów sądowych i o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga J. J. w zakresie, w jakim dotyczy przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. I S [...] Sądu Apelacyjnego w [...], podlega odrzuceniu.

Jak wynika z dokumentów znajdujących się w aktach dołączonych, postępowanie we wskazanej sprawie zostało wszczęte na skutek wniesionej przez skarżącego skargi na przewlekłość postępowania w sprawach o sygn. II Cz [...] Sądu Okręgowego w L. i I C [...] Sądu Rejonowego w Ł..

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość albo ustawa) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W art. 3 ustawy o skardze na przewlekłość ustawodawca wymienił podmioty uprawnione do wniesienia skargi w poszczególnych rodzajach postępowań, w których prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone. W zamkniętym katalogu postępowań wskazanych w tym przepisie nie wymieniono postępowania o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntował się w związku z tym pogląd, że w takim postępowaniu skarga na przewlekłość nie przysługuje (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 czerwca 2005 r., KSP 5/05; z 29 września 2005 r., KSP 8/05; z 27 września 2006 r., KSP 3/06; z 21 listopada 2008 r., KSP 6/08; z 29 października 2009 r., KSP 16/09 i KSP 18/09; z 20 lipca 2010 r., III SPP 16/10; z 25 listopada 2010 r., KSP 10/10 i KSP 11/10; z 16 czerwca 2011 r., KSP 7/11; z 14 lipca 2011 r., III SPP 16/11; z 6 grudnia 2011 r., KSP 11/11; z 12 stycznia 2017 r., WSP 2/16; z 2 października 2017 r., WSP 1/17; z 9 stycznia 2018 r., KSP 21/17; z 27 lutego 2019 r., I NSP 84/18; z 12 marca 2019 r., I NSP 100/18 i I NSP 7/19; z 22 maja

2019 r., I NSP 32/19 i I NSP 33/19; z 19 stycznia 2021 r., I NSP 186/20 i powołane tam dalsze orzecznictwo). Innymi słowy, przepisy powołanej ustawy nie przewidują odrębnej skargi, która sama dotyczyłaby postępowania w przedmiocie skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2020 r., I NSP 52/20).

Dodatkowego argumentu na rzecz niedopuszczalności skargi na przewlekłość postępowania toczącego się na skutek wniesienia takiej samej skargi w innej sprawie dostarcza treść art. 5 ust. 1 ustawy, stanowiącego, że skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Użyte w tym przepisie sformułowanie „tok postępowania w sprawie” należy rozumieć jako tok postępowania co do istoty sprawy. Postępowanie wywołane wniesieniem skargi na przewlekłość nie ma natomiast samodzielnego charakteru. Jest ono *sui generis* postępowaniem sądowym o charakterze nadzorczym, a przy tym incydentalnym (wpadkowym) w ramach postępowania co do istoty sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 października 2014 r., III SO 2/14).

Ponadto wskazać należy, że skarżący wniósł rozpoznawaną skargę na przewlekłość postępowania osobiście. Tymczasem zgodnie z art. 87<sup>1</sup> § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1805 ze zm.; dalej: k.p.c.), w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności przemysłowej także przez rzeczników patentowych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji, chyba że stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Powołany przepis znajduje zastosowanie również w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania, jeżeli do jej rozpoznania właściwy jest Sąd Najwyższy (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04 – zasada prawna, a także

postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2005 r., V SPC 1/05; z 5 lipca 2012 r., I CSP 2/12; z 23 marca 2018 r., I CSP 1/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 69/18; z 21 marca 2019 r., I NSP 1/19; z 27 marca 2019 r., I NSP 2/19 i I NSP 46/18; z 26 kwietnia 2019 r., I NSP 36/19; z 26 lipca 2019 r., I NSP 52/19; z 8 stycznia 2020 r., I NSP 179/19; z 19 maja 2020 r., I NSP 44/20; z 3 czerwca 2020 r., I NSP 38/20; z 9 czerwca 2020 r., I NSP 73/20; z 15 lipca 2020 r., I NSP 85/20 i I NSP 86/20; z 22 września 2020 r., I NSP 136/20; z 28 października 2020 r., I NSP 153/20 i I NSP 155/20; z 16 grudnia 2020 r., I NSP 173/20).

W sprawach nieuregulowanych w ustawie, do postępowania toczącego się na skutek skargi na przewlekłość sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy (art. 8 ust. 2 ustawy). W przypadku niniejszej skargi niezbędne jest w tym zakresie sięgnięcie do przepisów o postępowaniu zażaleniowym w sprawach cywilnych. Przepisy te stanowią, że do postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio m.in. art. 398<sup>21</sup> k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli nie ma szczególnych przepisów o postępowaniu przed Sądem Najwyższym, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji. Jak z kolei stanowi art. 373 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie.

Z uwagi na konieczność odrzucenia rozpoznawanej skargi w zakresie, w jakim dotyczy ona postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. I S [...], brak jest podstaw do rozpoznania wniosku formalnego skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a także wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Wprawdzie bowiem skarga na przewlekłość postępowania podlega stałej opłacie stałej w wysokości 200 zł (art. 17 ust. 1 ustawy), to jednak zgodnie z art. 126<sup>2</sup> § 2 k.p.c., nie żąda się opłaty od pisma, jeżeli już z jego treści wynika, że podlega ono odrzuceniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie powołanych przepisów orzekł jak w pkt. 1 sentencji i skargę na przewlekłość postępowania wniesioną przez J. J. w zakresie dotyczącym postępowania przed Sądem

Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. I S [...] odrzucił – uznając, że z wyłożonych wyżej przyczyn jest ona niedopuszczalna z mocy ustawy.

W zakresie natomiast, w jakim skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed Sądem Okręgowym w Ł. w sprawie o sygn. II Cz [...] i przed Sądem Rejonowym w Ł. w sprawie o sygn. I C [...], właściwym do jej rozpoznania jest sąd apelacyjny (art. 4 ust. 1a ustawy o skardze na przewlekłość). Dlatego w pkt. 2 sentencji Sąd Najwyższy stwierdził w tym zakresie swą niewłaściwość i na podstawie art. 200 § 1<sup>4</sup> k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>21</sup> k.p.c. w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. przekazał skargę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.